

Бестри жозефинки
в България
вчера и днес

Оставиш ли ралото и се
обърнеш назад, не си
достоеен за царството
небесно -
виж „Недоразумения“

Абагарски страници
преливат в
чужди издания

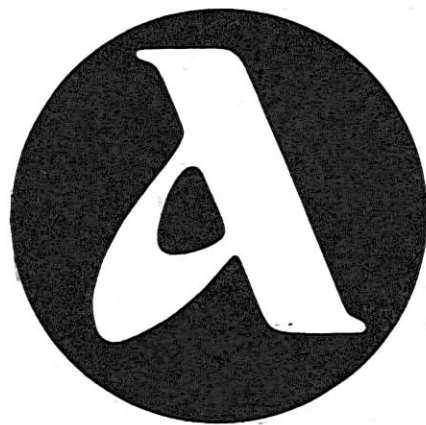
Дневник

През май обикновено се пресрещат най-различни инициативи, които трябва да бъдат закръглени, ако и не докаран докрай, преди летните месеци да ни въведат в други пластовете на битието. Ускоряват се темпове, жънат се резултати или, съответно, се берат ядове, че времето не стига, че силите не достигат, че другите нехаят...

• Неработният ден 1 май ни намери задълбочени в работа покрай осведомителния бюлетин „Абагар“ бр. 35, където трябваше да съсредоточим най-съществената информация за България - политическо положение, църквите, абагарско присъствие там. Много неща наистина станаха от началото на годината, когато излезе предишният брой, и подбрахме ни читатели се нуждаеха от актуализирана картина на нещата... С дата 7 май той плъзна по пробваните вече канали до най-висшите инстанции на църквата, политиката и културата.

(Продължава на стр. 2)

ИЗДАНИЕ НА БЪЛГАРСКИЯ ЦЪРКОВЕН АРХИВ В РИМ

АБАГАР 1

КАТОЛИЧЕСКИ ВЕСТНИК

Година VI

Брой 7 (66) юли 1997 г.

10 лева

Мисионери чужденци

Наши посланици

Архим. проф. Георги ЕЛДЪРОВ

Доскоро единствено приемлив се считаше вековния интерес към българската нация, проявен от митичното понятие „Русия“ във всичките му превъплъщения „Дядо Иван“, „Рус“, „Русия“, „Съветски съюз“.

Всеки друг пристъп към нас се считаше за користен, вреден, противобългарски. Даже когато трябваше да се признае заслугата на някоя българофилска инициатива, идваща, примерно, от Запад, завоалирано или грубо трябваше да се подчертае, че това е било така, въпреки връзката с обратната страна на розата на ветровете.

Типична бе нагласата на статията за архиепископ Петър Парчевич в петтомната Кратка българска енциклопедия, че той

„въпреки че бил католик“, е бил също добър патриот. Или профилът на архиепископ Петър Богдан Бакшич в есето посветено му преди дванадесетина години от Божидар Димитров: безспорно приемлив за България, обаче в рамките на някакво негово неподчинение на Рим и даже саботиране на мисията, за която е бил проведен...

От няколкото години на нашето съществуване ние се стремим да докажем, че слънцето на българолюбие не изгрява само от североизток, и че фактите показват как от всички други азимути на Божия свят прииждат приятелски ръце към нашия дял от хора, събития и земя на този югоизточен ъгъл на Стария континент.

(Продължава на стр. 4)

Емилия дьо Виалар (1797-1856)

Губи битки, но печели войната

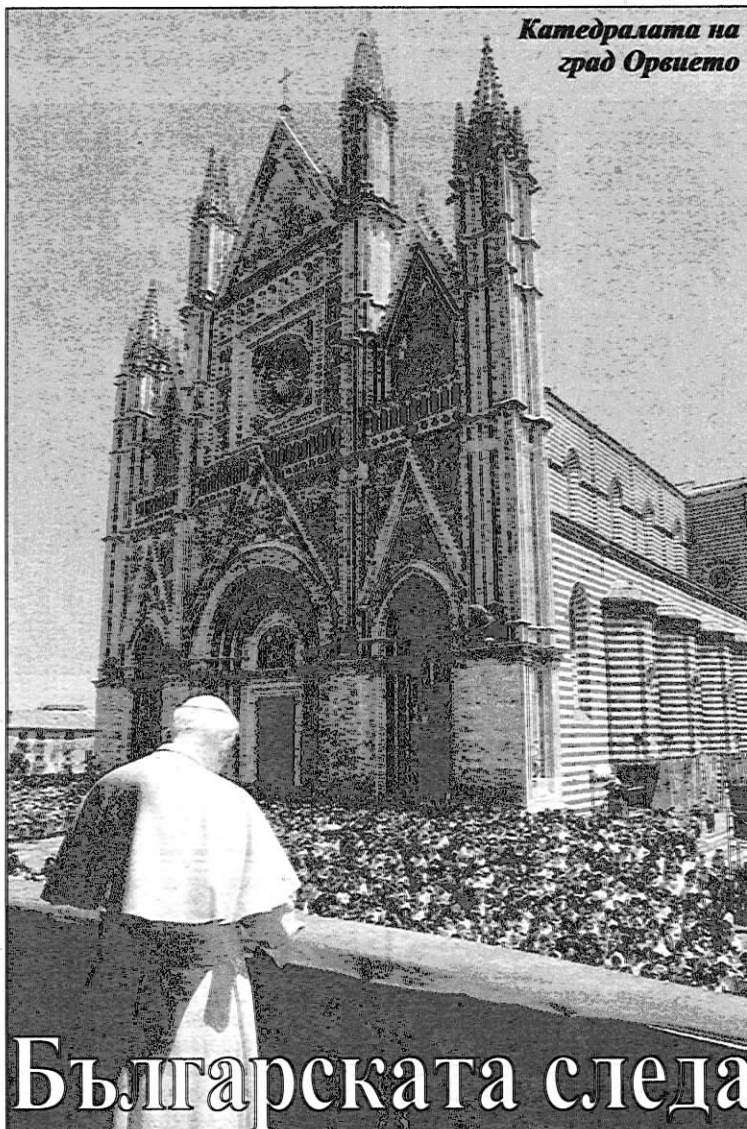
Когато Емилия се ражда на 12 септември 1797 г. в Гайак (Южна Франция), нейният най-известен съгражданин Наполеон Бонапарт жъне победи на всички фронтове, но накрая губи окончателно войната при Ватерло (18 юни 1815 г.). Не е така при Емилия - тя губи битки на всички фронтове. Но със желязна воля и голямо упование в Бога, сигурна, че само нему служи, успява да покори континенти, където Наполеон не беше и сънувал да стъпи. Тя си е извоювала също местенце и в България.

Семейството ѝ било средно благородническо, но материално доста изпаднало вследствие на промените, сполетели неговото съсловие покрай събитията от Френската революция. Освен това на 13-годишна възраст губи майка си и познава студенината на полуосиротяването.

(Продължава на стр. 4)

Катедралата на град Орвieto

Българската следа си има светилище

Атентатът срещу живота на папата оня 13 май преди 16 години надживя мястото и времето на извършението си. За съжаление в отрицателната му аура бе вмесено също името на България - очевидно не това на истинската, вечната, многострадальна България, а онова на изчадията, които червена кукувица снесе в гнездото ни. С тях на чело, нищо позорно не можеше да се изключи сред делата им.

Някои очакват Светият отец да измие срама от съмнението, че атентаторът се е излюпил в България. С тази уговорка биха могли да ни гостува. Забравят, че Негово светейшество още от началото е пренесъл смисъла на онова събитие извън рамките на земната политика и блоковата стратегия.

(Продължава на стр. 3)

Недоразумения

Звани и самозвани

Въпросът с духовните звания тежи на повечето страни в света - и с католическо, и с източно-православно, и с протестантско население. Изглежда, че и другите вероизповедания се намират в криза от гледна точка на духовните си кадри. Като че ли само будистите правят изключение - но там монашеството често е само период от живота на младежите, нещо като военна повинност при другите общества, след което се връщат в нормата на цивилния живот.

Не прави изключение и България, нито даже Католическата църква у нас. Тук обаче съществува очебийно разминаване между положението отпреди войната и това след прохаждането на демокрацията през 1989 г. Явно е, че нещо зловещо е станало през периода между тези две дати.

През периода между начало на века и промените през 1944 г., а даже и малко по-късно, до стягането на болшевишкия режим през 1947-1948 г., числено слабото католическо стадо в България - може би едва 50 000 души, се явяваше като най-плодовития разсадник на духовни призвания в света. Свещеници, монаси и монахини се изчисляваха със стотици. Една публикация на Кирил Дреников от 1968 г. сочи за периода около 1947-1948 г. 524 души католически църковен персонал в България, освен 26 семинаристи, които се подготвяха в чужбина. Не споменаваше българските духовни лица ангажирани в апостолата извън България, в Северна Африка, Близкия Изток, Бирма и Китай.

(Продължава на стр. 3)

На българска почва

Много е вероятно, ако откриете някаква франкофонска традиция в семейството ви, у майка ви или у баба, тя да се окаже свързана с едно или друго от четирите отлични училища на сестрите жозефинки, съществували в България повече от един век, стратегически разположени в София, Пловдив и Бургас.

Апостолическият викарий на Софийско-пловдивската епархия епископ Андрей Канова се запознал с дейността на този орден чрез връзката си със събрата капучини в Трапезунт на

малоазиатския черноморски бряг. Там от 1852 г. съществувало училище, поверено на сестрите жозефинки, посещавано най-вече от арменски деца. Разбрал, че подобна институция би била полезна и за собственото му стадо, през 1865 г. отправил молба до първата приемничка на основателката, сестра Емилия Жулиен, заемала този пост в течение на 22 години („Ако беше мъж, щях да я направя кардинал“ - казал един ден папа Пий IX).

Тя откликнала незабавно и направо от Трапезунт отделила

за Пловдив сестра Евгения Поре, понеже знаела малко български. Придружавала я още една сестра. Преподаването не тръгнало без трудности. Служили си с преводачка, за да бъдат разбрани от децата. А където и това не стигало, говорили си с жестове и знаци като глухонемите. Постепенно придобили повече сестри и през 1870 г. разширили обсега си до София. Тук ги заварил Освобождението, когато те се превърнали в болнични сестри за ранените от двете страни.

(Продължава на стр. 4)

Книги с посвещение

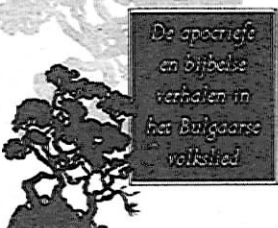
Златното дърво

Albert Boone, S. J., De Gouden Boom. De apocriefe en bijbeise verhalen het Bulgaarse volksied (Lannoo 1996)

Когато в България, в течение на половин век, академици и политически правеха херкулесови усилия да докажат пред света как българският народ през цялото си историческо битие е бил винаги и основно атеистично племе (и за по-сигурно „доказваха“ също атеизма на траките, на Настрадайн Ходжа

(Продължава на стр. 6)

Albert Boone sj
De Gouden Boom

Дневник

(Продължение от стр. 1)

• На 2-ри рано сутринта пристигна тир с девет тона книжнина от Залцбург - цялата духовна съкровищница на Христо Огнянов, поверена за съхранение на „Абагар“. Настанени са в помещение до входа на дома, от където своевременно ще потеглят за България. Засега нямаме намерение да разпечатваме кашоните.

• Пропадна срещата ни на 6-и с Джеймс Ликудис и Майк Маккалузо от североамериканското сдружение „Католици, обединени в защита на вярата“. Задържаха ги задължения извън Рим. В замяна на това пък седмица по-късно получихме послание от САЩ с покана да ги посетим в най-красивата част на щата Ню Йорк. Прилагаха също статия за България, появила се във френското списание „L'homme nouveau“. По този повод трябва да добавим, че от януари месец името на България, пречистено и осветлено, все по-често се появя-

кара също мандат в България преди двадесетина години, а сега на служба във Върно. Специално се гордееше за успешното представяне на последната му книга „Liberalizzazione del commercio e del movimento delle persone“, 190 стр., представена тези дни на кръгла маса в Грегорианския университет. Още миналата година, когато излезе, представихме екземпляри от нея на висши икономисти у нас. Г-н Ерколано е сред най-убедените противници на Шенгенския списък. И силно се интересува от Черноморската икономическа общност, за която го държим постоянно в течение.

• В неделя след неколкочасово лутане накрая успяха да (пре)открият дома ни посланик Кирил Маричков със сина си Кирил Маричков (Щурець) и съпругата му Весела. Много желаехме да се видим преди летните месеци да ни разделят за дълго време. Както винаги разгово-

точно тогава пристигна уверението, че делегацията от България по случай 24 май ще ни гостува в самия ден на празника, двамата се запалиха от идеята да участват в разнородните по гостуването. И то как! Разбраха го съпричастниците, когато настъпи денят.

• Дните до 24 май бяха използвани, както за подходящо подготвяне на дома ни за голямото събитие, така и за коригиране и отчасти ново редактиране на 54 профила на български и сръбски светии за престижната енциклопедия Bibliotheca sanctorum, където в миналото за първите 11 томове (1-13) бяхме вече поместили около 90 профила на светии на универсалната църква - и български, и гръцки, и западноевропейски, и близкостоични. На стр. 73 в първия том, излязъл през 1970 г., ще намерите всичко онова, което винаги сте желаели да узнаете, без да успеете, за кръстника и покровител на вестника ни, едеския св. цар Авгар, адресатът на неръководния образ Христов, и герой на книга „Абагар“ от 1651 г., застанала в началото на нашата печатна книжовност.

(Продължава на стр. 3)

Недоразумения

Съблазните на лицемерието

КАЖИ НЕЩО! Много пъти ми се е искало да кажа (соответно да напиша) нещо, но все се въздържах, защото и езика, и перото ми са доста остри. В редки случаи съм правил това. А сега просто ми се налага, понеже доста зрели хора се съблазнили от... едно дете, не още десетмесечно, доведено от родителите му в храма! Било обидно, било съблазнено. Слушам и недоумявам. Позволих си само да отговоря, че аз съм съблазненият наистина от

тяхното съблазнение. То ми заприлича на онова, порицано от спасителя у фарисеи и книжници: Горко вам, лицемери!

Това не е много дипломатично да бъде казано, но тези думи важат както за мене, така и за парадиралите за „преданост“ като древните „варосани гробници“ от Христовото заклане.

Няма нужда от подробности. „Казах нещо“, като че ли за известната телевизионна рубрика. Архим. Гаврил БЕЛОВЕЖДОВ

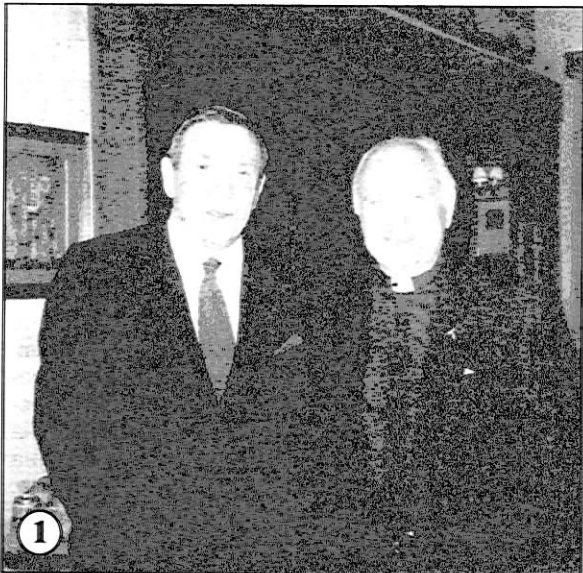
Вести

• През последните години, благодарение на по-малко отбегнатата международна атмосфера в района, католическите училища във Виетнам бележат значителен растеж. С подкрепата на местни управници в много населени места никнат детски градини, основни и средни училища поверени на мисионерски католически общности. Това дава възможност на населението и на властите да правят полезни сравнения между държавната и частната учебна система. Очевидно поразени от голямата разлика, напълно в полза на католическата система, властите чрез резолюция на ЦК на виетнамската компартия за пръв път препоръчват отварянето на „частни“ училища, създадени от народа.

• На 21 март в парламентарната зала на „Тайната вечеря“ италианският министър на образованието, социалният Луиджи Берлингер председателства кръгла маса на тема „Училище за всички“. Поводът бе даден от 400-та годишнина (1597-1997) от откриването на първото училище

в Европа отворено безплатно за всички младежи от училищна възраст. Инициаторът на времето е бил по-късният светец св. Иосиф Каласанци, а училището се намирало при енорийската църква „света Доротея“ в Рим, където дълги години е мисионерствал нашият праабарец отец худ. Людвиг Пенев. „Онова събитие - заявил министърът - не е никак от второстепенно значение. Моето присъствие тук представлява доказателство за това.“

• Архиепископът на Торино, официален хранител на ценната реликва на Господнята плащаница, е заявил, че след юбилейните чествания във връзка с 2000-та година, светинята ще бъде подложена на нови проучвания, за да бъде окончателно уточнен произходът и отделните етапи на съществуването ѝ. Както е известно някои аспекти от историята и преди десетина години бяха подложени на съмнение от страна на американски учени, ползвали съмнителни частици от реликвата. Експериментите проведени с помощта на карбоний 14, въпреки скандалния шум, не накърняват никак достоверността на плащаницата, заявил кардиналът.

① С посланик Димитър Лазаров на посещение в дом „Абагар“ (24 май).

② Посланик Кирил Маричков с Ирина Йорданова, ръководител на пресцентъра на президента, в дом „Абагар“ (24 май). На 11 юни 2-и Маричков напусна Вечния град, за да се върне на лятна почивка в София. През петгодишния си мандат той успя да представи най-достойно България пред Светия престол, оставяйки спомена на висококултурен, интелигентен, безкористен дипломат.

ва в пресата и медиите на Запад. Както през 1991-1992. Онова що пише за Антонина Стоянова сп. „Time“ в броя си от 9 юни, никой чужденец не е писал за българка от времето на св. Петка Българска.

• След тридесетично гостуване в България, на 7-и се прибра домакинята на дом „Абагар“, възстановена и духом, и телом от по-свежата атмосфера, която цари днес там, а и с прясна информация за хора, положения и събития от по-тесния павликянски кръг на местожителството ѝ.

• Много телефонни разговори се водиха между 8-9 май с България, с различни части на Италия, Австрия и САЩ. Като че ли проблемите на най-различни хора, накрая опират до „Абагар“. А понякога и се прехвърлят на нашия претоварен вече гръб.

• На 10-и ни посети италианският дипломат Франческо Ерколано, пре-

рите с тях са на най-високо равнище, и се помнят, даже когато не навлизат в този Дневник. Втора среща с младшите сред тях имаме в сряда, за да им предадем материалите за юнския брой на вестника. Направиха ни услугата, понеже те са сред най-ревностните ни читатели, заслужили си званието „абагарци“.

Преди това обаче бяхме в седалището на християндемократическите партии в двореца „Gesù“, където се помещават ръководствата на трите, сега разделени, крила на италианската християндемократическа партия (обединени биха били пак толкова силна партия, както преди, обаче, на разкол ги омаломощава всички). Срещата не беше с никое от тези крила, а с членовете на Европейското християнско сдружение за комуникации в бюрото на Християндемократическия интернационал, което също се помещава там. На нея бяха взети решения за органа на сдружението и за проява, насрочена в края на юни. Заседанието се проведе под абагарско председателство, като старши член на ръководството.

• Някои вероятно ще си спомнят, че 16 май бележи годишнината от конкретното ни навлизане в дом „Абагар“ преди 16 години. Бяхме млади и зелени и просто се събрахме няколко смелчаги в празния дом, без да си даваме сметка нито за трудностите, които трябваше да бъдат преодоляни, нито за славата, която предстояше да пожнем. Беше 16 май 1981 г., само три дни след атентата срещу папата, който тогава не беше още известен като „българска следа“. Гостуваха ни този ден журналистът Серджо Бинди и предприемачът Андреа Рагоста. Понеже

Пожелавам ви много здраве и просперитет на българския дом „Абагар“... Все по-често се срещам за вас и вашето отлично и честно отношение към българските корени, особено на фона на попското разделение и караници у нас. И си мечтая да се появи един православен свещеник с вашите качества. Извинете ме за отклонението, но като на вярваща, проблемите на българската православна църква ми тежат. Напоследък все по-често влизам за утешение в католическия храм на ул. „Борис I“ в София.

София, 20 януари 1997 г. (име затъмнено)
журналистка в редакцията на национален вестник

АБАГАР: Същите проблеми тежат и на „Абагар“, въпреки че сме убедени, че дълбоки причини за разкола няма. С малко такт и някои контакти те биха изчезнали „яко дим“. Лошото е, че има хора, които обичат да живеят в димна ситуация. Известно ни е, че също някои други абагарци търсят духовна сила в споменатата църква. Ще трябва да им раздадем някаква значка („абагарски кръст“), за да се запознаят.

Изпращам лепта..., като използвам случая, за да изразя моето уважение, моята благодарност и моята обич към Вас, винаги готов и добре разположен спрямо всяка наша молба с такова внимание и благоразположение.

Рим, 7 юни 1997
Джулиана Колетти
АБАГАР: Помощта се разбира винаги като дадена само за нашия вестник. Помощи за други цели нито търсим, нито приемаме. Споменът за вашия

Редове из нашата кореспонденция

съпруг, върховния италиански съдия Никола Колетти, е истински стимул за нас. Като редовен четец при нашите служби, той остави пример на изрядни християнски добродетели и дела в разширеното ни абагарско семейство.

Миналия уикенд бях в Зеехам. Гробът (на Христо Огнянов, бел. на ред.) е вече улегнал. Цялото гробище е като море от цветя, толкова весело и толкова спокойно. Малкият Себастиан ме посрещна веднага с думите: „Искам мойт приятел Христо пак да се върне!“ Кой не би го пожелал?

Залцбург, 23 май 1997

Инге Огнянова
АБАГАР: Кой, наистина? И все пак за нас като че ли бай Христо не си е заминал. Струва ни се, че ще го зърнем някъде по плажа, как върви към залез слънце. За малкия Себастиан споменахме в Дневника (виж в „Абагар“ бр. 6, 1997).

Както се разбрахме, изпращам ви имената на членовете на Европейската асоциация на журналистите в България. Председател е Иво Индржев, а секретарка Ирина Йорданова.

Рим, 27 февруари 1997
Бруно Олини, секретар на Европейската християнска асоциация за комуникации

АБАГАР: Чрез вашия отговор любовитството ни бе увенчано от удоволствието, че начело на тази организация в България са застанали абагарци по дух.

Толкова съм впечатлена от посещението ми в Италия, от аудиенцията при Папа Йоан Павел

II, от гостуването във вашия дом, че бързам да изразя благодарността си. Наистина на човек може да му се случи това, но може и да не му се случи...

София, 27 май 1997
Мария Стефанова
от „Хоризонт“ - БНР

АБАГАР: Вярно е и обратното: можем да срещнем отлични хора, а можем и да не ги срещнем по земния ни път. Благодарни сме на Божието провидение, че направи нашите пътища да се прекосят. Добрият спомен е доказателство, че това е било по негово благоволение. Ще се радваме да научим повече за вашата организация „Zonta International“.

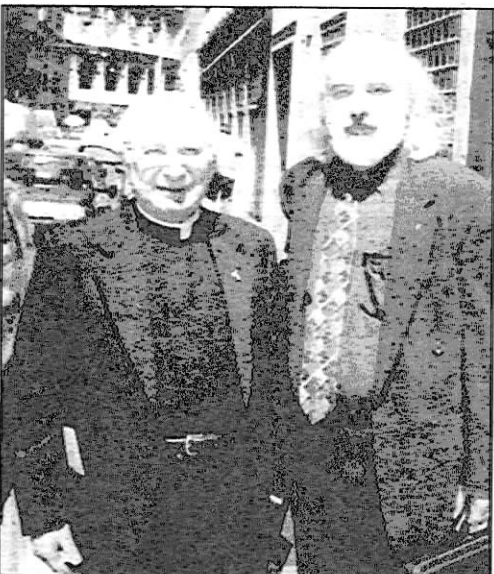
Сега, когато здравето ми се е оправило, изпращам прочувствен поздрав от Индия, където се надявам да прекарам останалия си живот, преди да тръгна за дългото и толкова изцяло пътуване...

Райна-Рада Дандупова-Юнакович
Пондишери, Южна Индия, Пасха 1997

АБАГАР: Щастливи сме, че преоткрихме Райна, борец срещу световна пиратска мафия - дългогодишната ни сътрудничка отпреди 40 години, намерила покой в индийския християнски „ашрам“ (света обител).

В редакцията се получиха също послания от Папския нунций в София, княгиня Мария Луиза от САЩ, Филип Димитров от ООН, д-р Георги Георгиев от Баховица.

Писмо бе изпратено до Н. В. цар Симеон II по случай рождения му ден.

С художника Емил Цейнски на път към гроба на св. Кирила в базиликата „Сан Клементе“ (24 май). Цейнски е много известен в Италия, където попада преди десетина години, когато открива също специалната си дарба на иконописец. Излага икони в престижни галерии в цяла Италия.

Дневник

(Продължение от стр. 2)

• В навечерието на 24 май приехме да участваме в приема, даден за случая от българския посланик във Ватикана, г-н Кирил Маричков, в хотел „Св. Доминик“, на обратната от нас страна на Вечния град. Щастливи бяхме да поздравим както домакина, така и гостите от България, като започнем с вицепрезидента г-н Тодор Кавалджиев и с ректора на Софийския университет проф. Иван Лалов. Сред поканените зърнахме някъде и силуета на монс. Марио Рици, но не можахме да му обърнем дължимото внимание.

• Преклонението пред гроба на св. Кирила в базиликата „Сан Клементе“ тази година се оказа тромаво. Не по вина на делегацията, която даже се престара с набожността и културата си. Словото на проф. Лалов, което четохте в предишния брой на „Абагар“, е от най-проучвателните и осмислените, произнесени досега. Даровете, поднесени за случая - икона и светилник, са най-скъпите, които се помнят. Съкратен, мудар, неразбираем бе обредът. Той бе проведен изцяло на италиански език от духовник не българин: екзархът на православните българи в Италия, епископ Антонио де Россо. Единствен се издигна абагарски глас, за да прочете Господнята молитва на български език. Накрая присъстващите забравиха даже да запяят химна „Върви, народе възродени...“. Така се разотидохме всички, като че ли след погребение. Ние лично дочакахме делегацията от Македония, която трябваше да отдаде почит на общия ни просветител в 11 ч. Получихме тройна прегръдка от архиепископ Михаил и поздравления от повечето от тяхната делегация. Те много наблягат на църковната част на нещата. С архиепископа бяха също двама митрополити и католическия епископ на Скопие - Призрен монс. Яким Хербут. Там „Абагар“ се чете редовно - затова и хората са по-лъчезарни.

• Отказахме се както от аудиенцията при Светия отец, така и от приема в българското посолство, понеже ни очакваше последна подготовка за следващото голямо събитие от посещението на делегацията: приемът в

дом „Абагар“. Гостите пристигнаха в 19 ч., всичко 24 души. Ще ги изредим, за да остане летописна следа от посещението им (както е станало с имената на българската делегация от 867 г. по белите полета на Чивидальското евангелие): вицепрезидентът Тодор Кавалджиев с г-жа Филарета Кавалджиева, проф. Иван Лалов, посланик Кирил Маричков, посланик Димитър Лазаров с г-жа Мария Лазарова, Пандо Колев - директор на държавния архив, Ирина Йорданова - ръководител на пресцентъра на президента, Евгени Алексиев - външно-политически съветник на вицепрезидента, Атанас Свиленов от в. „Демокрация“, Мария Стефанова от „Хоризонт“, Кирил Андреев - секретар на посланик Маричков, хора на културата и журналисти от делегацията, дипломатически и технически персонал към българското посолство, и посрещачите, освен домакините, Серджо Бинди и Андреа Рагоста със съпругите си и придружаващите ги лица.

Домакините поднесе хляб и сол на гостите пред входа на „Абагар“ и с кратки думи представи персонала на дома. Стъпили в салона те бяха осведомени вкратце за естеството и целите на „Абагар“, а пред тях стоеше малка изложба на абагарски ценности, заедно с последния брой на вестника. Проведах се многостранни разговори, вкусиха се изцяло приготвени зальци, дигнаха се прочувствени наздравия. Преди да се разделят с нас някои от гостите оставиха оценки и пожелания. Ето златни думи: „Почувствах български дух и съм щастлива“ (Мария Лазарова), „Благодаря ви за българския дух, който е толкова силен“ (Ирина Йорданова), „Вярвам, че България е безспорна със своя дух и със своите хора, които навсякъде остават българи!“ (Иван Лалов), „Малко дела, но докрай“ (Пандо Колев), „Покланям се ниско пред г-н Елдров, българин, който доказа, че духът е непобедим от тираните и безбожието“ (Атанас Свиленов).

След подобни думи, като че ли останалите няколко ни до края на месеца просто нямаше какво да кажат за Дневника ни.

Моменти от поклонението на българската делегация пред гроба на св. Кирила в Рим (24 май).

Българската следа си има светилище

(Продължение от стр. 1)

Той го разкрива във пошироките измерения на Божието провидение. Още тогава благодари не на калпавия турски стрелец, че го оставил жив, а на Пресветата Божия майка, наричана Фатимска, поради съва-

дението на атентата с честването на нейното появяване в Португалия 64 години по-рано.

Папата направи връзка между двете събития също през последното си посещение в Полша. На 6 юни като гостуваше в Закопане по скло-

новете на планината Татра, най-любимият му дял от родината, папата освети храм в чест на Фатимската света Богородица от благодарност, че му спасила живота. Затова нито Мехмед Агджа има някаква заслуга, нито българите някаква вина.

СЪОБЩЕНИЕ

Желаещите да получат в. „Абагар“ да се обръщат към отговорния ни редактор архим. Гаврил Беловежов, тел. 51-31-66

Недоразумения

Звани и самозвани

(Продължение от стр. 1)

И само бегло споменавахме отрядите на местните „селски калугерки“, посветили се на Бога и на църквата, оставайки като неженени лели в лоното на семействата си. Те вероятно възлизаха на още толкова. Това означава, че всеки 50 души верни са получавали подкрепата или вдъхновението от поне едно духовно лице, член на семейството му, близък роднина или по-далечен поборник на духовния фронт.

В течение на половин век този същински духовен полк бе подложен на гонение, натиск, съблазни, но все пак оцеля, кали се, успя да задоволи духовните нужди на католическата общност. Тя бе вероятно единствената в света, която можеше да се радва и да се гордее с пълни кадри през всичкото време на тоталитарния период. Освен десетината кандидати, които можаха да бъдат ръкоположени при ненормални условия през този период и няколкото монахини, които бяха допуснати до монашески обети, духовният отбор от миналото остана непокътнат през десетилетията за задоволяване на основните религиозни нужди. Никоя енория не бе оставена без титуляр, никоя епархия без епископ. Старши йерарси и свещеници от време оно все още крепят яко важни позиции на църквата до ден днешен.

Когато със зазряването на гласността и преустройството се разтвори възможности за подсилване на църковните кадри, у нас се появи една фата моргана - един мираж, да се подновят буйно духовните сили, който се оказа суетен. На църковните врати чукнаха десетки млади хора и някои млади жени, изразявайки готовност да се посветят на Бога и на църковния апостолат. Достатъчен брой от тях бяха приети и сравнително лесно настанени

в гостоприемни църковни институции в чужбина. В течение на тези вече близо десет години от началото на явлението не помалко от четиредесетина кандидати и кандидати са преминали през семинарии и домове за духовно формиране на Запад.

Резултатите обаче се оказаха далеч по-скромни от довоенния период. От този хвърковат ескадрон досега само двама са приели да бъдат ръкоположени за свещеници. Повечето от останалите са оставили ралото в браздата на духовното поприще и са насочили поглед към други занимания - най-вече такива „открити“ по време на духовното си гурбетчийство. Кой върти търговия, кой намерил протекция удължава безкрай учението си, кой си е срещнал партньорка, кой си търси такава (съответно - такъв). Явно тук има недоразумение - разминаване между цели и средства за постигането им. Неизбежно е съмнението, че не толкова духовното призвание тегли голяма (по-голямата, най-голямата) част от тези зрели вече младежи, а още повече бяла на европейския бит от потребителски тип - пък било и на църковни разности. Може би отначало това е било просто самозаблуда, но днес трябва да им е вече ясно, че това не са суми, изпаднали случайно из банковите сметки на капиталисти, а „лепта на вдовици“ - плод на лишения от зальк, ток, телефонен разговор на бедни, стари, инвалиди, болни хора, сред които са най-чистосърдечните вярващи. Такива средства по традиция се събират най-често през коледните и великите пости, на Разпети петък за нуждите на бедните църкви от Втория и Третия свят (ние сме все още във Втория на бившия соцлагер).

Не е етично тунейдци и паразити да имат достъп до тях.

Абагар прекрочва граници

Абагарски бразди бележат все повече чужди ниви. Наши текстове, цитати и отправки красят страници на вестници, списания и книги на много места по света. Не можем повече да следим симптомите на удълженото ни присъствие в толкова много територии. Нито даже да разобличаваме плагиатството на мнозина, изцеждането на наши идеи и информация, с които нерядко си красят гръбнака лъжепауни. Обаче не можем да не отбележим по-престижните.

Ще посочим два случая, които напоследък ни направиха специално удоволствие. Толкова поче, че там е изказано също признание за интелектуалната ни собственост.

В броя си от 6 юни органът на италианския християндемократически съюз „La discussione“ посвещава цяла страница на България, набрана изключително от материалите, появили се в Бюлетин „Абагар“ на италиански език (брой 35 от поредицата).

La Bulgaria apre alla democrazia grazie anche alla Chiesa cattolica

Due facenti orrendi, due parimenti, Milano e Roma, due opposte...

E ora guardiamo all'Europa

Giovanni Gasparotto

Mons. Francesco Galloni

Missione religiosa e impegno civile di un sacerdote

(fatti e testimonianze)

La Montanina - Velo d'Astico

Юбилейната книга в чест на монс. Франческо Галлони, излязла по случай 20 години от смъртта (черпи текст, точки, запетаи и печатни грешки - от едно наше есе отпреди десет години най-сериозните си от стилова и научна гледна точка страници, както може лесно да се установи, сравнявайки стр. 39, 45-47, 97-98 от посочената книга (Giovanni Gasparotto, Mons. Francesco Galloni. Missione religiosa e impegno civile di un sacerdote. Fatti e testimonianze, La Montanina-Velo d'Astico 1997) с нашето Monsignore Francesco Galloni in Bulgaria (Abagar 1989) стр. 29, от който текст стр. 18, а документация под линия стр. 10. Ще споменем, че на делото на монс. Галлони миналата година посветихме доклади на IV Международен колоквиум „Абагар“ (7 юни) и на симпозиума на Асоциация България-Италия в аула 1 на Софийския университет (21 май). Докладът ни от колоквиума се появи във в. „Абагар“ бр. 7, 1996 г.

Мисионери чужденци

Наши посланици

(Продължение от стр. 1)

Това важи по-специално за проводниците на европейската култура, появили се през времето на нерадостната ни съдба, каквито са редицата католически ордени и конгрегации (разликата в настоящия контекст е незначителна, затова ще говорим общо за „ордени“ - монашески общности с милосърдна, преподавателска или мисионерска цел.) Особено дейни се оказват през последния период от османското робство с резултати, които можем да считаме за крайно положителни както за стимулиране на възрожденските процеси, така и за духовното и нравствено издигане на нацията: лазаристи, успенци, възкресенци, освен по-старите капуцини и папионисти, както и девическите - облатки, сионки, милосърдни (лазаристинки и аграмки), кармелитки, францисканки. Вниманието ни в този брой е насочено към сестрите жозефинки, пристигнали у нас от Франция още

Оригиналният герб в печата на Обществото на Сестрите жозефинки от времето на основателката. Символиката му съдържа и думите „Свети Йосифе, моли се за нас“ и символите на вяра, надежда и любов, изразени съответно от кръст, котва и сърце. От век и половина тези емблеми придружават живота и дейността на сестрите жозефинки на всички континенти.

през 1866 г., и оставили дълбоки следи от присъствието си до ден днешен. Склонихме се на мисълта да ги представим със специален акцент поради съпадението на двестагодишнината от раждането на основателката св. Емилия дьо Виалар (вж. „Абагар“ бр. 2, 1995 г.). Но също и поради изрядната отзивчивост на това монашеско общество към апела ни за подкрепа при първите стъпки на едва прохаждащия „Абагар“. Сестри жозефинки дадоха рамо на нашите походи във Франция, като широко разтвориха вратите на своите институции за абгарски инициативи; други предложиха услугите си в Рим, като сестра Августа (Милка) Тодорова, сестра Агнесия (Северина) Станева, и няколко поколения новиски, поели ежеседмично стажуване в дом „Абагар“. Удостоиха ни с уважението си представителки на началството, местни и генерални настоятелки, чиито имена са навлезли в нашите летописи.

На българска почва

(Продължение от стр. 1)

През Сръбско-българската война толкова се прослави с милосърдната си дейност, че и българите, и сърбите ги наградиха - едните с кръст, другите с медал. През 1891 г. откриват училище в Бургас, а през 1899 основават още по-голямо училище в Пловдив.

С няколко преобразувания и повишаване на стандарта след Първата световна война тези училища се утвърждават като основно (на ул. „Шипка“ в София), прогимназиално (в Бургас), колеж (в Пловдив и на ул. „Лавеле“ в София). Тук се обучават над 2000 ученички (в отделенията има и ученици). Ползват се с рейтинга на известните мъжки френски колежи в Пловдив и на Лозенец.

Ръководени първоначално от чуждестранен, предимно френски персонал, постепенно бива набиран също и български. Доайенка на българките се счита сестра Филипина Бадова от Пловдив, родена през 1877 г. Българки заемат все по-важни преподавателски и ръководни постове както в България, така и

в чужбина. Някои са проводени в мисионерските територии - две работят дълги години в Бирма, няколко в Близкия изток.

Побългаряването на обществото се засилва около Втората световна война, но то не може да бъде напълно оползотворено за България, понеже събитията след 9. IX. 1944 г. ги разпръскват извън страната ни, когато и училищата им са закрити или сложени под чужда администрация.

Един късен списък от около 1970 г. показваше 26 жозефинки българки, разпределени в 16 различни институции във Франция, Ливан, Сирия, Йордания, Израел, Кипър. Някои от тях заемат важни постове като директори и провинциални настоятелки. Повечето произхождат от павликански среди, някои са от източно-православни семейства, но голям брой са от смесен български и чуждестранен произход. Има българо-полякани, българо-чехкини, българо-еврейки. Току-що пристигна вестта, че на 22 май в Жейта (Ливан) се починала на 82-годишна възраст българо-туркинята сестра Савина Бейджин.

(Продължение от стр. 1)

Още през 1815 г. взема вътрешно решение да се посвети на Бога, но не го издава до 1832 г., когато е вече 35-годишна. Събира група млади жени и слага началото на ново общество с „наивната“ цел да върши всички милосърдни дела, каквито вършат другите болнични, мисионерски и преподавателски конгрегации... Поема ги под своето крило архиепископът на Алби, който според тогавашната каноническа практика става и глава на обществото (жените не се считали способни да упражняват юрисдикция). Нарекла обществото си „Сестри от Откровението Йосифово“, понятие привидно увито и малко чудновато, обаче дълбоко обмислено. То се разтваря към най-дълбоката тайна на християнската религия -

ВЪПЛОЩЕНИЕТО НА БОЖИЯ СИН

От евангелието на Лука (1, 26-35) знаем, че то е било оповестено от Ангела първо на Пресветата дева (Благовещение Богородично), обаче когато тя е намерена „непразна“, положението трябва да бъде санкционирано пред обществото от законния ѝ съпруг, именно Йосиф обручник (годеник). След известно недоумение, за което говори евангелието от Матей (1, 19), той проумява истината с помощта на собствено видение: „Ангел Господен му се яви насъне и каза: Йосифе, син Давидов, не бой се да приемеш Мария жена си, защото заченалото се в нея е от Духа светого“ (там стих 20). По силата на това свое „благовещение“ Йосиф навлиза дълбоко в спасителната истина - а и ние след него. Видяла връзката между св. Йосиф и спасението на човечеството, Емилия сложила себе си и мисията избрана за разпространяването на благата вест под покровителството на пречистия съпруг Богородичен. За по-късо, хората ги нарекли просто „жозефинки“, както са известни и в България.

Сходни с другите следовници на монашеския идеал поради основните си обети за нестяжание, послушание и целомъдрие, сестрите жозефинки специално пригодени за преподавателска и милосърдна дейност, се различават със силното наблюдаване на

Емилия дьо Виалар (1797-1856)

Губи битки, но печели войната

личния си духовен живот, който ги придружава във всички обстоятелства, където ще бъдат призовани да действат. В това приличат много на францисканите - носят манастира в себе си. Там, където други поединично биха пропаднали, те успяват да вършат чудеса.

Емилия прекрачила местните граници, в които се движи от началото, през 1834 г., когато поканена от брат си Августин, чиновник в Алжир, минава отвъд морето заедно с няколко сподвижнички. Тя е първата направила тази крачка в новите територии, където Франция ще остави дълбоки следи от присъствието си. Тук развива широка дейност, най-вече в сектора на санитарната помощ и на училището. Действат сред цялото население, като е приета с благодарност особено от мюсюлманите и евреите. Симпатизират ѝ също властите. Всички врати са отворени за нея. Започват обаче също

ГОДИНИТЕ НА ИЗПИТАНИЕТО

Високият авторитет и големият успех на начинанието ѝ будят интерес и създават апетит у хора, вероятно добронамерени, но неподбиращи средства за изграждане на собствения си обществен и църковен имидж. Особено опасни за делото ѝ са посегателствата на архиепископа на Алжир Дюпюш. Той не може да допусне свободата на инициатива на новодошлата, която се позовава на църковна власт извън пределите на неговата епархия. Оказва натиск да бъдат подчинени във всичко на неговия офис - той да решава какво и как да действат, да разполага с тях като със собствен персонал. Всъщност иска да ги убеди да се реструктурират според нуждите на ведомството му, както той

Емилия дьо Виалар на 35-годишна възраст, когато полага основите на Обществото на Сестрите жозефинки в родния си град Гайак. Облеклото ѝ, станало официално за духовните ѝ сестри, е това, което тогава жените от района носят на празници и формални срещи. То остана задължително до към 70-те години на този век, когато следвайки примера ѝ, жозефинките решиха да се съобразят с изискванията на съвременното общество и да се обличат както всички сериозни жени днес.

ги вижда.

Емилия държи на първоначалното си вдъхновение и на установения ред в отношенията между монашески общности и поместната църковна власт. За да избегне шантажа, решава да действа тук като свободно цивилно лице, с правата на всеки нормален гражданин и нормален член на църквата. Наклеветават я, че изневерявала на монашеското призвание, че се върнала в „мире“. Накрая се наложило да напусне Алжир и да остави монс. Дюпюш да си ръ-

ководи делата както знае (всъщност той стига до пълен личен и икономически провал: налага му се да напусне епархията и да се спасява от длъжници като се крие от тях). Във Франция Емилия е изправена пред ново изпитание: заместничката ѝ за времето на отсъствието ѝ - сестра Полин Жинест, успяла да разпилее цялото финансово състояние на обществото, включително и семейните спестявания на Емилия. Но тя не се предава. Пътува до Рим, където е приета и бащински насърчена от папа Григорий XVI (1831-1846). Прави стъпки за папско одобрение на обществото ѝ, за да бъдат избегнати конфликти с местните църковни власти и го получава под формата на „похвален декрет“, който обаче подлежи на пробен период под надзора на някой местен епископ. Прави опити да пренесе дейността си в Париж, но не успява. Назрява напрежение и с първоначалния ѝ патрон, архиепископът на Алби. Което ѝ налага преместване на генералната квартира в Марсилия - вратата на Средиз-

земно море (1853). Тук накрая намира разбиране при архиепископа Шарл дьо Мазно, сам основател на голямо мисионерско общество „Облати на Света Богородица Непорочна“. Прозрял истинския

МИСИОНЕРСКИ ДУХ

на Емилия, той одобрява целите и структурата на обществото (6 декември 1853).

Малко време остава за Емилия, за да се порада спокойно на постижението. На 8 септември 1856 г. след кратко боледуване тя преминава на другия фронт, откъдето небесната синевина. Пред нея се открива път към канонизирането ѝ, настъпило през 1951 г., а след себе си оставя едно добре консолидирано общество, калено сред непредвидени трудности, действащо в 42 различни болнични и учебни институции на три континента, с присъствия във Франция, Италия, Гърция, Малта, Турция, Армения, Палестина, Ливан, Кипър, Бирма, Австралия, Тунис, Египет, Филипините. Скоро, едва десет години след смъртта на основателката, следовниците ѝ ще дойдат и в България (1866). В течение на годините ще бъдат прибавени нови територии към тази духовна империя: Мавритания, Тайландия, Индия, Перу, Гватемала, Аржентина. Съвсем наскоро Румъния. Не са се завърнали повече в Алжир, първоначалното им поле на действие. Затова там днес нещата са в такова окаяно положение.

Тригодишната Емилия дьо Виалар в рисунка от 1800 г. (вляво).

Масовото екстрадиране на ордена на сестрите жозефинки от България през 1948 г. обогати много институции - благотворителни, преподавателски и мисионерски - в много други страни, включително и с български персонал, който именно през онези години набираше ценз в това многостранно обществено. Дългият период на изгнанието не намали интереса им към българска кауза. Те го доказва с конкретното си включване в редица българолюбиви дела, осъществени в свободния свят, а сега след настъпилите промени, правят пробив и в нашата страна.

ПАРИЖ

Ще споменем на първо място съдействието, оказано в изпълнение на поръченията, възложени от папа Павел VI през 1966 г. на визитатора делегат за българите в чужбина и останали в сила до края на 1992 г., когато променената ситуация обещаваха едно нормализиране на грижата за тези българи, която би трябвало да падне в ръцете на поместната българска църковна власт. (виж в „Абагар“ бр. 11, 1996).

От началото на 70-те години те поеха грижата за френския оперативен пункт, създаден в техния дом недалеч от метро „Вожирар“ в Париж, със съгласието и на парижката митрополия, и на провинциалното ръководство на обществото. Чрез него се осъществяваха контактите със сънародниците в Париж и в цялата страна. Опората ни там бяха двете сестри Мария (Захария) Друмчийска и Агнесия (Северина) Станева. Сестра Друмчийска, по някое време настоятелка на дома, почина неочаквано на 26 декември 1973 г. Сестра Станева по-късно премина в ръководството на дом „Абагар“ в Рим (1978). Когато българското присъствие в парижкия дом на жозефинките отслабна, раздвижването на нашите инициативи бе подето от друга българка, член на различно монашеско общество, сестра Екатерина, от облатките на Успение Богородично, днес действаща в Пловдивската църква „Възкресение Господне“.

„АБАГАР“

Присъствието на сестрите жозефинки в системата на „Абагар“ е било дълго, разнообразно и ползотворно. Първа през 1970 г. бе отстъпена за нуждите на

Те пак са при нас

нашата институция, още от зародиша й, сестра Августа (Милка) Тодорова поп Рафаилова, потомка на македонско униатско свещеническо семейство. Тя идваше от Ливан, където беше преподавала няколко десетилетия математика във престижен френски лицей. Навремето не знаехме, но тя идваше в Рим напълно възстановена след тежка операция. Предложи ни услугите си най-вече при класифицирането на първоначалния фонд на библиотеката - книгите от Роберт колеж, току-що пристигнали в нашето хранилище, което тогава се намираще в помещението, отстъпени ни от Папския богословски факултет „Серафим“.

Следва високоценното й включване в предаванията на Радио Ватикан, предназначени за България. С набраната в течение на десетилетия култура (в България, като ученичка и учителка при жозефинките, във Франция като студентка по биология в Лион и в Ливан като математичка) тя внесе компетентност и престиж в редакцията на ватиканската емисия. Уви, доста скоро се появиха симптомите на стара болест и тя завърши живота си в Парижка клиника на 7 май 1977 г. Когато беше жива едва на 62-годишна възраст.

Следващата година обществото позволи на сестра Агнесия (Северина) Станева да се посвети отчасти на делото ни в Рим, като през останалото време трябваше да следва библейски курс във Висшия религиозен институт „Regina Mundi“. Тогава вече се помещавахме във собствен дом в квартала „Vigna Pia“, където освен място за книгите, имаше и възможност за срещи и гостуване. Сестра Агнесия по ръководството на икономическата част на институцията.

Когато пък на 16 май 1981 г. се преместихме в новия дом на морския бряг, тя бе сред първите, които откликнаха на апела ни. Първоначално с нея бяха също няколко сестри от обществото на сестрите благовещенки, основано от монс. Франческо Галлони в София през 1946 г., оставили също добър спомен от присъствието си (все още благоговеем пред светлата памет на сестра

Пия, починала далеч от нас през октомври 1993 (виж „Абагар“ бр. 7, 1994). Но след като те и други няколко общности не успяха да издържат на бързите обороти и на спартанските навици на абагарския живот, сестра Агнесия трябваше сама да движи тежката домакинска работа в дома. Измерена в цифри и числа, тя представлява пълна материална грижа за 1050 посетители, отседнали досега в нашия дом, с общ брой дневни присъствия около 25 000, което означава да намерят тук подредена стая, да седнат поне три пъти дневно на маса за закуска, обяд и вечеря. Изчис-

лено според днешните най-ниски цени в Италия, това представлява разност от около два милиарда лирети, или два милиона германски марки, плод изключително на абагарска пот. За всичко това сестра Агнесия е работила безкористно и безплатно, само за едно „мерси“ (което не винаги се казваше). За щастие през повечето от тези години тя получаваше подкрепа на местното ръководство на ордена, което определяше като стаж за новиските (послушнички, кандидатки) от ордена да работят в определен ден през седмицата в дом „Абагар“. Изредиха се няколко десетки такива млади жени, които днес разнасят името абагарско в много страни по света.

На 9 октомври сестра Агнесия ще навърши 70 години. Предвидено е скромно честване на юбилея й. Ще бъде и един вид сбогуване. Тя ще се премести във

Франция за останалия сезон от работата й в Божия виноград.

ПЛОВДИВ

Първият пробив на сестрите жозефинки в България, след десетилетното принудително отсъствие, бе направен от сестра Мариана (Никол) Караколева през 1979 г. Отлично подготвена като катехет, със завидна практика в Корсика, и въпреки деликатното й здравословно състояние (от 30 години, мисионерства със само половин бърбек) тя се настанива при църквата „Свети Йосиф“ към стария колеж на жозефинките. Прави ремонт, настанява орган (не без абагарска помощ - съществува старо запознанство още от прогимназията през 30-те години). Пречките, поставени пред нея от властите, биха сломили всеки друг порядъчен духовник, но не и сестра Мариана, дъщеря на ликвидиран от комунистите баща-кмет и репресирано семейство. Създава си кръг от духовни съмишленици, особено сред бивши ученици от колежа и техни деца и роднини, подготвя деца и възрастни за приемане на светите тайнства, дискретно води катехистични курсове.

Многократно е привиквана и разпитвана, даже с употребата на физически тормоз (известни са имената на инквизиторите, някои днес с достъп в системата на църквата). Когато настъпват промените, тя е на върха на духовното обновление в Пловдив. Рейтингът й сред населението е извънредно висок. За много хора тя е истинската българска „Майка Тереза“. И за кмет, и за народен представител да беше се представила - щяха да я изберат на първия тур. Създава първата детска градина с религиозни измерения в България, посещава на от стоина малки питомци. Грижи се за тях с лично набран и подготвен от нея превъзходен екип. Успява да получи реституция на големия бивш комплекс на обществото, и тя самата се настанява във вратарското помещение. Но недоразумения, причинени от неуместни дипломатически изказвания, връщат процесите обратно. Сестра Мариана е притеснена да плаща непосилен наем в собствената си къща, на-

лага й се да се крие от мними „кредитори“ - окупаторите на нейното жилище; да се движи, придружена от сътрудници и роднини. Предприемач, свързан с църковни среди и очевидно заинтересован в разпределянето на имота, публично я заплашва със жестока разправа. Дано промените, настъпили в България с избирането на пловдивчанина Петър Стоянов за президент на Република България, да помогнат за облекчаването на положението на многострадалната сестра Мариана.

БЕЛЕНЕ

Поради застой на нещата в Пловдив, ръководството на сестрите жозефинки пренасочва вниманието на ордена към друг български обект - най-измъчената католическа епархия в страната, Никополската. Със разредени и застарели духовни редици тя се крепи най-вече на външната помощ, която й доставят чуждестранни свещеници и монахини. На апелите на епископ Петко жозефинките откликват толкова бързо, че и той се чуди: когато пристигнали миналото лято, нямало място къде да ги настани. На две, на три, миналото лято стягат рухващия дом на свещеника към църквата „Свети Антоний“ в Белене, и ето ти манастир за четири сестри: една българка, сестра Бенедикта, родом от Белене (иначе в Израел), и три гъркини. При тях обществото им се е закрепilo отлично още от времето на основателката през миналия век.

Присъствието им в родния град на мъченика Евгений Босилков (екзекутиран на 11 ноември 1952 г. в Софийския затвор) е още в началото си, трудностите пред тях са все още огромни, но влиянието им там е вече очевидно в живота на местната църковна общност. Материалните условия са тежки, но те ще се оправят. Проблематична е ситуацията с призоваванията. Малко българки откликват на Божия зов да се вредят в духовното войнство на монашеството. А малкото, които се представиха, се оказаха досега и леко казано калпави. Сигурно съществува някакво недоразумение (виж стр. 1).

Френските католически девически колежи „Свети Йосиф“

С тези думи основателката на конгрегацията на сестрите от „Откровението Йосифово“ изпраща малко преди смъртта си през 1854 г. няколко монахини, които тръгват по пътя на мисионерството. И до днес достойните й следовници изпълняват това нейно завещание.

Френските католически девически училища открити през втората половина XIX век в Пловдив, София и Бургас са тяхно дело.

На 12 октомври 1866 г. три монахини пристигат в Пловдив, повикани от пловдивския епископ Андрей Канова. Те полагат основите на Френското девическо училище в града. Директорка в продължение на дълги години е майка Еужени Лорез, близка съратничка на Емилиа дьо Виалар. През октомври 1899 г. училището „Свети Йосиф“ се пренася в нова сграда, обширна с хубав и голям двор, отговаряща на изискванията на едно съвременно училище. Открит е пансион, а към прогимназията са прибавени още два класа. Така училището се превръща в колеж, в който до средата на двадесетте години обучението се води по френски програми. Колежът в Пловдив има свой филиал в Бургас от 1891 г.

„Идете и с това, което имате и това, което ще получите, вършете всякаво добро, което можете“
Емилиа дьо Виалар

На 14 януари 1880 г. отваря врати френското девическо училище в София. Негова първа директорка е Софи Дапола, която заедно с три монахини пристига в края на 1879 г. от Марсилия. Големи грижи за откриването на това училище полага енорийският свещеник в София отец Тимоти. С дарени пари от френския инженер Хогде отец Тимоти купува земя и две къщи - базата на бъдещите девически и мъжки колежи на улиците „Лавеле“ и „Пиротска“. Първоначалната сграда на сестрите на ул. „Лавеле“ е достроявана и разширявана за нуждите на училището, към което се открива пансион. През 1922 г. се купува съседна сграда, която се преустройва, за да стане подходяща за водене на учебни занятия. По средата на фсадата е поставена статуята на Сърце Исусово. Двете сгради пострадаха значително от бомбардировките над София.

Според последния отчет от 1946 г., който се отнася до трите

училища, общият брой на учениците в долните и горните класове надминава 2000. Преподавателите са 89 души, от които 51 монахини, предимно французойки, и 38 цивилни лица, преподаватели по български език, българска история и география и някои други предмети.

Положението на френските училища като частни учебни заведения се урежда още през 1910 г. между Франция и България. Приравняването към българските програми и признаването им от българското правителство става на няколко етапа: през 20-те години за основното и прогимназиалното обучение, а в началото на 30-те години и в двата колежа се разкриват пълни гимназии. Във всеки последен клас от цикъла на съответното обучение се полагат изпити пред смесена българо-френска комисия. Както в българските училища, така и във френските се въвеждат през учебната 1938/1939 г. реален и класически отдел. Дип-

ломите за завършено средно образование след полагане на пълна матура даваха право за следване в България и в чужбина. За съжаление мнозина от завършилите след 1944 г. не можаха да се възползват от тези права. През 1936 г. се сключва конвенция между Франция и България, отнасяща се до френските училища, която едностранно бе денонсирана през 1948 г. от българското комунистическо правителство, а колежите бяха закрити.

С голямо постоянство, себеот-

рицание и много обич към възпитаниците си в продължение на 80 години сестрите преодоляват всички трудности и превръщат училищата в едни от най-реномираните в страната, където образованието и възпитанието имаха за цел да формират не само интелигентни и мислещи личности, но и личности със солидни морални устои, които да станат добри християнки, съпруги и майки.

Людмила СТОЕНЧЕВА-ГЕНОВА,
Френски колеж - София,
випуск 1946 г.

Сестри жозефинки с ученици от бургаския колеж. 1933 г. В реституираната сграда днес се поддържа монс. Купен.

Книги с посвещение

Златното дърво

(Продължение от стр. 1)

и на Хитър Петър), един непознат белгийски духовник бродеше нашите земи с обратен замисъл: да събере зрънца на религиозност в най-съществена част на българската култура - народното творчество, особено песните. С автора отец Алберт Бон, от обществото на отците йезуити се запознахме през лятото на 1992 г., когато идваше в България за 25-ти път, след като беше открил голямото духовно богатство на българския фолклор в края на 60-те години. Веднага навлязохме в обща вълна на мислене и си дадохме идеи на среща при появяването на съчинението. И наистина, като по разписание, то бе публикувано в края на миналата година, в отлично издание, със заглавната страница украсена с истинско златно дърво (тук в черен цвят), както подобава на отличното съдържание на книгата. Ръкописът е вече преведен на френски език (у нас е ръкописът), и вероятно скоро ще бъде своевременно издаден, за да стане достъпен на по-широк брой читатели, от тези които ползват фламандския език на настоящото издание.

Заглавието е символично - клип за пълното съдържание. „Златното дърво“ изобразено на корицата, и застъпено в глава седма, е само отправка към общата тема „апокрифи и библейски разкази в българските народни песни“.

Авторът си дава сметка, че не цялата религиозна тематика, срещната в народното творчество, е стриктно ортодоксал-

на, изразено в точните догматични, агиографични и култови формули. Голяма част произхожда от апокрифи и даже нехристиянски и езически източници. Онова обаче на което отец Бон силно и убедително набляга, е, че то все пак е израз на истинско религиозно отношение към хора, събития и житейски ситуации. То наистина издава религиозния дух на българина - понякога по най-оригинален и красноречив начин. Имаме предвид най-вече моралните ценности, застъпени в тези текстове - правдата, милосърдието, лоялността към вяра и род. Погледът на българина нерядко се разширява до космически размери, което позволява на делата и стремежите на хората да се отразяват далеч във вселената, да надникнат над него слънце, луна и звезди и земни стихии, да въвлече във своята драма земя и небе, светии и демони - хали, ламии, змейове. Сюжетът „златното дърво“ се превръща в символ на всеобхватна рамка на божия промисъл - Бог сред нас, и ние у него.

Това показва, че у българина съществува богат резерв от понятия и душевни настроения, които биха могли да се превърнат в благоприятна основа за истинска катехизация. За ревангелизирането на нашето общество, за което говорим от седем години, но все не знаем къде да започнем. Отец Бон предлага един благонадежден подход. По него поне няма що да спорим католици, православни, мюсюлмани. Песните ни поне са общи.

Домашни вести

В понеделник, 9 юни, нашият отговорен редактор архим. Гаврил Беловежов венча Ланфранко и Яна Фиттуча в църквата „Свети Франциск“ на „Асен Златаров“. Малко преди това беше сключен граждански брак в италианското посолство. Роднини от Асизи и Сполето от Италия и от казанлъш-

кия край изпълваха храмовото пространство, и останаха възхитени от достолепната атмосфера, създадена от източно-обрядния ритуал. С тях беше и абагарската ни любимица г-ца Франческа, която с присъствието си успя за разнообрази някои по-мудни моменти от церемонията.

Катедралата

на гр. Орвието (снимката на стр. 1) се счита за специално светилище на Пресветата евхаристия, понеже там се съхранява реликва „окървавеният антиминсион“, свързан с епизод, илюстриран също от Рафаело във Ватиканските стаи. Светият отец е на посещение в този град по случай празника „Тяло Христово“, който

по църковния календар се пада в четвъртък след празника „Пресвета Троица“. Той е също патронен празник на монашеското общество „Сестри Евхаристинки“. Тази година в София службата в храма им бе почетена от нашия отговорен редактор архим. Гаврил Беловежов. Катедралата в Орвието (XIII век) се гордее с най-пищна фасада, цялата украсена със скулптури, барелефи, мозайки.

Errata corige

Поправяме си грешките,
преди да съблазнят зломислещи

• В брой 5, 1997 г., на стр. 4 е пропуснато името на скулптора сътворил иконостаса на гроба на св. Кирил в Рим - Любомир Далчев. Вярно е, че името му не се споменава в архивни документи, обаче римска и софийска традиция го потвърждава,

както и ние отбелязахме в няколко предишни броя на вестника.

• В същия брой, стр. 1, погрешно е посочена годината на в. „Македонска трибуна“ - не 1922, когато той още не съществуваше, а 1958.

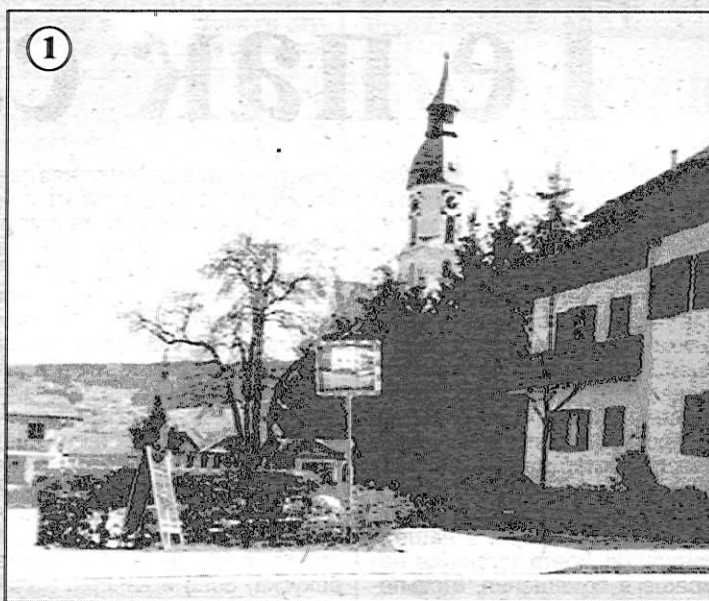
Abagar. Bulgarian Catholic Journal
In This Issue 7 (66) 1997

COVER: Missionaries to Bulgaria. Who Become Ambassadors for Bulgaria.

A PROFILE: Sisters of St Josef of the Apparation in Bulgaria Yesterday and Today.

EVENTS: An Official Delegation from Bulgaria. Led by Vice-President Todor Kavaliev. Visits Our Roman Center.

OUR RUBRICS: Misunderstandings; a Book-Review; Errata Corige; Our Diary for May.

1

3

2

4

Фото-помен

1 Главната улица на алпийското градче Зе-ехам, където Христо Огнянов често летуваше, и където тялото му намери вечен покой на 3 март т.г.

2 Като Аристотел с бюста на Сократ по Рембранд, или Хамлет с черепа на неznайния по Шекспир, нашият основател разговаря с бронзовата скултура на покойния Христо Огнянов, дело на големия Фрайман, изваял също образите на Аденаур, Айзенхауер и Ванче Михайлов.

3 Четиригодишният Себастиан с мотора си посреща всички гости, за да им съобщи, че „онкел“ Христо не е умрял, както твърдят възрастните.

4 Инге Огнянова пред гроба на покойния си съпруг Христо Огнянов.

Коджа Синан ага

Роден в 1489 г. в село Широка лъка, в пазвите на красивите Родопи. Попаднал в еничарския корпус като дете, той останал еничар до последния си ден, а той живял много - цели 98 години, от които най-малко 90 е служил вярно на друга държава, на друг народ, на друга вяра. Неговата биография е много поучителна за нас днес.

Надарен щедро с великата дарба да твори красота, той сътворил около 300 архитектурни шедевъра, паметници на неговия строителен гений. Те са разпръснати по цялата Турска империя. Това са прочути джамии, имарети, медресети, дворци, кервансари, бани, мостове, чешми. И всички те уважават със своето изящество и красота. Неговата гордост са Цариградската джамия „Сюлеймание“ и Одринската джа-

мия, неговия „Бисер от короната“. У нас това са Черната джамия, реконструирана по времето на П. Каравелов в православен храм „Св. Седмочисленици“, настоящата джамия в центъра на София и Кадин мост до Кюстендил.

През 1939 г. Турция му устрои пищен юбилей - 450 г. от рождението му. Веднага се намеси Гърция, която го обяви за „свой потомък“.

В 1526 г. Султан Сюлейман Великолепний тръгва на война с маджарите. С него пътува и Великия му везир Мехмед Соколи.

Преданието гласи, че спрели в София и шатрата на Султана била построена на мястото на бъдещата Черна джамия. Тук Сюлейман сънувал, че ще победи. Сутринта като се събудил, видял Витоша в цялата нейна красота, обляна в розови светлини. И поръчал на Везира, ако сънят му се сбъдне, на това място да бъде построен молитвен дом. Действително турците победили при Мохач и така Синан ага получил запо-

вед да построи джамията. И той я построил така, че да бъде по-висока от всички християнски храмове в София.

Великият везир Мехмед Соколи на връщане от Мохач се спрял в родното си място, намерил семейството и направил своя братов син владика, като му дал за престолен град Печ и от там името на диоцеза - Печка или Ипекска патриаршия.

Големият пътешественик Стефан Герлах е виждал този архиеп и го описва като висок човек с достолепна осанка.

При моето посещение в Цариград аз бях потресена от обстоятелството, че Синан Ага лежи в разкошна гробница, направена лично от него, редом със Сюлейман Великолепни. А на няколко километра в двора на българската църква „Св. Стефан“ лежат тримата архиепи: Иларион Макариополски, Авксентий Велешки и Паисий Пловдивски. И на всеки български патриот се натрапва това сравнение - един еничар и тримата духовници, донесли свободата на Българската църква, след неистови борби с гръцката патриаршия.

Маг. фармацевт Йорданка ПЕЕВА

Принос за VII международен колоквиум „Абагар“, който не може да бъде почетен поради липса на време.

Основател:
Архим. проф. Г. ЕЛДЪРОВ

Отг. редактор:
Архим. Г. БЕЛОВЕЖДОВ

АБАГАР 1
КАТОЛИЧЕСКИ ВЕСТНИК

ISSN 0861 - 8682

Адрес: 1606 София п.к. 248

в. „Абагар 1“

тел. 55-91-07